

Havi gazdasági és költségvetési gyorstájékoztató (2016. szeptember)

A hazai GDP a II. negyedévben 2,6, szezonálisan és naptárhatással kiigazítva 1,4%-kal bővült. Mindemellett a KSH felfelé korrigálta az I. negyedévi becslését (1,1 illetve 0,9%-ra). Így a magyar gazdaság **az I. félévben a nyers adatok szerint 1,9, a kiigazítottak szerint 1,4%-kal növekedett**. Ez utóbbi alacsonyabb az EU 1,8%-os átlagánál, s jóval elmarad a lengyel és cseh 2,8, a szlovák 3,7 és főleg a román 5%-os ütemtől. Bár az első júliusi hazai növekedési adatok kedvezőtlenek, a **II. félévben némi gyorsulás** valószínű. A **GKI** nem módosítja 2016-ra vonatkozó előrejelzését, azaz továbbra is **2% körüli növekedésre számít**. Idén egyértelműen a **fogyasztás** a növekedés hordozója. **Jövőre** az EU-forrásokból finanszírozott **beruházási** aktivitás **kezdődő felpörgése** és az alig lassuló dinamikájú fogyasztás miatt a növekedési ütem a korábban gondoltnál jobban, **2,7%-ra gyorsulhat**.

Összefoglaló adatok, 2015-2017

	2015	2016 II. né.	2016	2017
GDP (előző év = 100)	102,9	101,9	102	102,7
Beruházás (előző év = 100)	101,9	84,6	90	105
Fogyasztás (előző év = 100)	102,6	104,3	104,5	104
Folyó fizetési mérleg egyenlege (milliárd €)	4,8	1,7	5,7	5,2
Folyó fizetési és tökemérleg/GDP (százalék)	8,7	8,6	7,0	7,2

Forrás: KSH, MNB. 2016-2017: **GKI**

Az **EU konjunktúra-indexe** július után augusztusban is csökkent, értéke ezzel 20 havi mélypontra jutott. Jelentősen romlottak az ipari és építőipari, némileg a kereskedelmi kilátások. A fogyasztói és a szolgáltatói várakozások lényegében nem változtak.

Magyarországon augusztusban – a jelentős júliusi emelkedés után – a **GKI konjunktúraindexe** érezhetően **csökkent**, s ezzel visszatért ideai mélypontjára. Az üzleti várakozások erőteljesen, a fogyasztóiak kissé romlottak.

Május óta folyamatosan csökken az előző hónapoz viszonyított **ipari termelés**, júliusban 0,4%-os volt a szűkülés mértéke. Éves összehasonlításban az első hét hónapban mindössze 1,3%-os volt az ipari növekedés. Az első félévben a járműgyártás 2,5%-os bővülése a feldolgozóipar átlagától is elmaradt; hasított viszont az elektronikai ipar 13,5%).

A **feldolgozóipar bizalmi indexe** – a júliusi húsz havi csúcs után – augusztusban sokat esett, s lényegében visszatért az április-májusi szintre. (Augusztusban a német index is jókorát csökkent.) Az év hátralévő részében az ipari termelés némi gyorsulása, éves szinten 2%-os bővülése várható, ami jövőre 3,5%-ra gyorsulhat.

Júniusban az **építőipar teljesítménye** éves alapon „csak” 16,2%-kal csökkent – ez volt idén a legjobb hónap. Az első félévben a termelés 25,3%-kal szűkült – ami elsősorban az uniós pályázati kifizetések jelentős csökkenésének következménye. Az ágazat bizalmi indexe augusztusban **hároméves mélypontra** csökkent. Fordulat történt viszont

a szerződésállománynál: a június végi állomány 15%-kal nagyobb, mint az egy évvel korábbi. A beinduló uniós pályázatás illetve a lakásépítés élénkülése idén csak a csökkenés mérséklésére lehet elég (-15%), jövőre viszont számottevő (6% körüli) növekedés várható.

Reálfolyamatok, 2015-2017 (volumen, előző év azonos időszaka = 100)

	2015	2016 I-VII. hó	2016	2017
Ipari termelés	107,5	101,3	102	103,5
Építőipari termelés	103,0	74,7*	80	106
Export	107,9	105,4*	106	107
Import	107,0	106,1*	107	109
Kiskereskedelmi forgalom	105,7	104,9	105	105

Forrás: KSH, 2016-2017: **GKI**, */ I-VI. hó,

A **kereskedelmi bizalmi index** értéke 2016 nyolcadik hónapjában tovább csökkent, így kilépett az elmúlt immár több mint két évet jellemző viszonylag keskeny sávból, ráadásul 2013 novemberre óta először került negatív tartományba. A **kiskereskedelmi** forgalom éves alapon mért bővülési üteme júliusban 2,7%-ra csökkent. A korábbi hónapokhoz képest ez kiugróan gyenge adat. Az első hét hónapban a forgalom 4,9%-kal nőtt, s az év egészében is hasonló ütem valószínű. A kereskedelmi ágazat egésze (beleértve a szálláshely-szolgáltatást és vendéglátást is) az első félévben 7,1%-os GDP-bővülést produkált.

Az első hat hónapban a szállítás, raktározás teljesítménye 3, az infó-kommunikációé 4,2, a szakmai, műszaki, tudományos és adminisztrációs szolgáltatásoké 5,8%-kal bővült. Nem javult viszont a pénzügyi szektor teljesítménye, amely az első félévben 1%-os csökkenést volt kénytelen elkönyvelni. A **szolgáltató szféra bizalmi indexe** – a júliusi erős növekedés után – augusztusban negatívan korrigált, de még így is viszonylag magas szinten áll. Az első félévben a **cserearányok** 2,4%-kal javultak. A magyar **export** az első hét hónapban euróban 2%-kal nőtt, de ezen belül **júliusban 5%-kal esett**.

A **munkanélküliségi ráta** május-júliusban 5,0%-ra csökkent, ami 1,8 százalékponttal kisebb az egy évvel korábbinál. Az első félévben a foglalkoztatottak száma 2,9%-kal, a közmunkásokat is beleszámítva 3,5%-kal emelkedett. A versenyszféra 3,7%-kal növelte a létszámot. Augusztusban a **foglalkoztatási szándék** mind a négy ágazatban gyengült, főleg a szolgáltató szektorban. A négy vizsgált szektor átlagos várakozását kifejező mutató 30 havi mélypontra került. A lakosság munkanélküliségétől való félelme viszont kissé mérséklődött.

Munkaerő-piaci folyamatok, 2015-2017

	2015	2016 I-VI. hó	2016	2017
Munkanélküliségi ráta (év végén)	6,2	5,0*	5,1	5
Bruttó kereset (versenyszféra)**	103,9	105,3	105,5	105,5
Bruttó kereset (közfizetés)**	105,1	107,9	107,5	107,5
Reálkereset**	104,3	107,5	107	104,5

Forrás: KSH, 2016-2017: **GKI**

*/ V-VII. hó, **/ Előző év azonos időszaka = 100

A **bruttó keresetek** az első félévben 6%-kal (köz munkások nélkül 6,6%-kal), ezen belül a versenyszférában 5,3%-kal bővültek. A leggyorsabban az ingatlanügyletek (8%-kal) illetve a közigazgatásban (13,8%-kal) nőttek a bérek. A **reálkeresetek** idén várhatóan 7, jövőre 4,5%-kal nőnek, a reáljövedelem ennél némileg lassabb ütemben emelkedhet.

Kamat- és árfolyamkörnyezet, 2015-2017 (időszak végén)

	2015	2016. VIII. hó	2016	2017
MNB alapkamat	1,35	0,90	0,90	0,90
FED alapkamat	0,50	0,50	0,70	1
ECB alapkamat	0,05	0,0	0,0	0,0
Euró/forint árfolyam*	309,9	312,7	315	320

Forrás: MNB, 2016-2017: **GKI** */ Időszaki átlag.

Az első félévben a **fogyasztás** rendkívül dinamikus, 4,3%-kal bővült, ennél magasabb ütem utoljára 2006 I. negyedévében volt tapasztalható. A fogyasztás idén a korábban vártnál is kissé gyorsabban, 4,5%-kal, a vásárolt fogyasztás ennél is erőteljesebben (5%-kal) emelkedhet. A fogyasztás jövőre várhatóan a reálbéreknél kevésbé, csak nagyon enyhén csökken (4% körülire).

A **beruházások** az első félévben 15,4%-kal szűkültek. A vállalati szféra investíciói is csökkentek, de a költségvetési szervek zuhanak (a felére estek). Az idei év egészében még a korábban gondoltnál is némileg erősebb (10% körüli) visszaesés várható. Jövőre elsősorban az EU-s kifizetések felpörgése miatt viszont 5% körüli növekedés valószínű. Így 2017-ben már a beruházások is jelentősen hozzájárulhatnak a növekedéshez.

Augusztusban az **árszínvonal** ismét 0,1%-kal csökkent, s 2016 első nyolc hónapjának átlagában is csak 0,1%-kal haladta meg a tavalyit. A leginkább az élvezeti cikkek ára emelkedett, de a lényegében stagnáló háztartási energia és a még 4%-kal csökkenő üzemanyag és egyéb cikkek kivételével minden fő csoporté emelkedett.

Egyensúlyi folyamatok, 2015-2017

	2015	2016. I-VIII. hó	2016	2017
Fogyasztói árindex	99,9	100,1	100,5	101,5
1 éves referencia-hozam (százalék)*	0,93	0,61	1	1,5
Áruforgalmi egyenleg (milliárd euró)	8,1	6,0**	9	9,7
Államháztartási hiány (pénzforgalmi, önkormányzatok nélkül, milliárd forint)	1218,6	274,0	900	800

Forrás: KSH, MNB, NGM, 2016-2017: **GKI**. */ Időszak végén, **/ 2016 I-VII. hó.

A **Fed** nagyon nehezen tud elbúcsúzni az alacsony kamatoktól, az utóbbi időben mindig találtak olyan makro adatot vagy jelenséget, amire hivatkozva elodázták a döntést. A kommunikáció manapság se nem világos, se nem egyértelmű, de azért egy **kamatemelés** idén nagyon valószínű. Az **EKB** is ragaszkodik a laza monetáris politikához, ebben érdemi változás a közeljövőben sem várható. A **magyar jegybank** május óta nem nyúlt az alapkamathoz s ez a közeljövőben is minden bizonnyal így lesz. Az **árfolyam** fokozatos gyengülésének tendenciája várhatóan a közeljövőben is fennmarad: az idei forint-euró árfolyam megközelítheti a 315-ös szintet, ezt pedig jövőre akár 320 forintos éves átlag követheti. Az 1 éves magyar

állampapír **referencia-hozama** júliusban 10 havi mélypontra került, majd augusztusban nem változott.

Augusztusban a központi költségvetés komoly többlettel zárt (190,8 milliárd forinttal), hasonlóra még sosem volt példa. Ennek háttérében EU-ból érkező bevétel és feltehetőleg a GE társaságiadó-befizetése állhat.

Fontosabb adóbevételek, 2016 (milliárd forint)

Bevételek	Eredeti előirányzat	Módosított előirányzat	2016. VII. hó		GKI prognóza
			Tény	Módosított előirányzat százalékában	
Központi költségvetés	10185	10604	5809	54,8	10700
Áfa	3352	3389	1775	52,4	3400
Jövedéki adó	952	984	557	56,6	1050
Szja	1658	1694	995	58,7	1900

Forrás: NGM, **GKI**

Az elmúlt hónapokban a gazdaságpolitikában **csendes egyensúlyrontó változás** kezdődött. A kormány a számszerűen kedvező év eleji adatok alapján júniusban módosította a 2016. évi költségvetést, mintegy 500 milliárd forintot osztva szét, őszre pedig egy gazdaságélénkítő csomagot ígér, s kényszerű kiadásai lesznek (például a kórházak újratermelő adósságállománya miatt). Ezért – bár az államháztartási hiány az első nyolc hónapban még nagyon kedvező -, **2016-ban** a tervezett 2%-nál magasabb, **2,3%-os deficit** valószínű. Bár a 2016. évi költségvetés módosítása nem érintette a pénzforgalmi hiányt – az maradt 761,6 milliárd forint -, a kormányzati szektor pénzügyi helyzetét ismertető (un. EDP-) jelentésben a központi költségvetés hivatalos hiánya (finanszírozási igénye) 1110,7 milliárd forint. A mintegy 350 milliárd forintos különbséget feltehetőleg az magyarázza, hogy az utóbbi tartalmazza az EU-támogatások tavalyról áthúzódó befolyásának és azok ideai költségvetési megelőlegezésének különbségét. Ezek az összegek az európai módszertan (ESA) szerint nem érintik a hiányt, de finanszírozást igényelnek, s ezzel növelik az államadósságot.

Valójában azonban az új EU-pályázatok gyorsított beindításához kilátásba helyezett **költségvetési megelőlegezés lassan halad**, ráadásul – mivel a kedvezményezetteknek az akár 100%-ra emelt előlegeket a tényleges felhasználásig a kincstári számlán kell tartaniuk – az **csak a tényleges felhasználás mértékében** növeli az államháztartás finanszírozási igényét, így egyelőre nem veszélyezteti az államadósságot. (Más oldalról viszont csak látszólag javítja a cégek pozícióját.) A GDP-arányos államadósság csökkentését segíti, hogy a jelenlegi elképzelések szerint a **földárverésekből származó bevételeket**, több mint 200 milliárd forintot az **államadósság csökkentésére** tervezik fordítani. A **GKI 2016-ban elérhetőnek tartja** a GDP-arányos államadósság konvergencia-programban is szereplő, 75,3%-ról 74,5%-ra csökkenését, ami egyben az EU előírásainak megfelel. A tényleges érték **2017-ben is nagymértékben függ** a szokásos év végi kreatív megoldások kiterjesztésétől vagy éppen visszafogásától.